

Nuorisoneuvoston lausunto läsnäolo- ja puheoikeudesta kaupunginvaltuustossa

HEL 2021-003578

Nuorisoneuvosto kiittää mahdollisuudesta lausua nuorten edustuksesta kaupunginvaltuustossa ja esittää lausuntonaan kunnioittavasti seuraavaa:

Suomen kunnissa nuorisovaltuustojen läsnäolo- ja puheoikeudesta on muodostunut yleisesti vakiintunut käytäntö. Suomen Nuorisovaltuustojen Liiton julkaiseman nuorisovaltuustoselvityksen 2022 mukaan nuorisovaltuustoselvityksen kyselyyn vastanneesta yli 200 kunnasta vain 15 prosenttia kertoo, että nuorisovaltuustolla ei ole puhe- ja läsnäolo-oikeutta kunnanvaltuustoon.

Edellä mainittu kuntien osuus on vuodesta toiseen pienentynyt enemmän ja enemmän, mutta Suomen pääkaupunki Helsinki kuuluu valitettavasti edelleen tähän kuntien vähemmistöön. Nuorisoneuvosto onkin erittäin tyytyväinen valmistelussa olevasta muutoksesta, joka veisi Helsingin kuntien enemmistön joukkoon.

Ehdotettu hallintosäännön muutos

Ehdotuksena on, että hallintosäännön 27 luvun 7 §:n 2 momentti muutetaan kuulumaan seuraavasti:

“Kaupunginvaltuustossa on lisäksi läsnäolo- ja puheoikeus tämän hallintosäännön 27 luvun 2 §:ssä tarkoitetun nuorten vaikuttamistoimielimen keskuudestaan valitsemilla edustajilla kaupunginhallituksen vahvistamien periaatteiden mukaisesti.”

Poistetuksi tulisi nyt kyseisessä momentissa oleva tarpeeton määräys, jonka mukaan käsiteltäessä nuorten aloitteita nuorten vaikuttamistoimielimen valitsemilla jäsenillä on läsnäolo- ja puheoikeus.

Nuorisoneuvosto katsoo, että hallintosäännön muutos nuorten läsnäolo- ja puheoikeuden sallimiseksi on oikeansuuntainen. Nuorisoneuvosto huomauttaa kuitenkin,

että nuorisoneuvoston kantana on ollut vuodesta 2019 asti pysyvä läsnäolo- ja puheoikeus kaupunginvaltuustoon.

Kannanotto mallin sisältöön

Nuorisoneuvosto ottaa seuraavaksi kantaa kansliapäällikön 24.11.2022 linjaamaan malliin.

Nuorisoneuvoston edustajien määrä ja valintamalli

Kansliapäällikön linjaaman mallin mukaan kaupunginvaltuuston kokouksissa olisi paikalla kaksi nuorisoneuvoston jäsentä, joiden valintatapa olisi nuorisoneuvoston itsensä ratkaistavissa.

Nuorisoneuvosto puoltaa ehdotusta. Kaupunginvaltuuston kokous on julkinen kokoustilanne, jolloin on perusteltua, että nuorisoneuvoston jäseniä on paikalla kaksi. Selvyyden vuoksi todettakoon tosin, että yhden edustajan estyminen osallistumasta valtuuston kokoukseen ei saa estää toisen edustajan osallistumista.

Nuorisoneuvosto puoltaa myös ratkaisua, jonka mukaan edustajien valintatavasta päättäminen jätetään nuorisoneuvoston päätettäväksi. Tämä tukee nuorisoneuvoston mahdollisuuksia päättää oman toimintansa järjestämisestä.

Läsnäolo- ja puheoikeudesta päättäminen

Kansliapäällikön linjaaman mallin mukaan nuorisoneuvosto ilmoittaa ennakoivaltumistautumisensa pohjalta kaupunginvaltuuston puheenjohtajalle ne asiat, joista käytävään keskusteluun nuorisoneuvosto haluaa osallistua. Tämän pohjalta, neuvoteltuaan tarvittaessa valtuuston varapuheenjohtajien kanssa, valtuuston puheenjohtaja ilmoittaa asiat, joiden keskusteluun edustajat voivat osallistua.

Nuorisoneuvosto toteaa, että kaupunginvaltuuston puheenjohtajan päätöksenteon tulee olla tämän mallin puitteissa osallisuusmyönteistä. Nuorisoneuvoston edustajia ei tule ulossulkea keskustelusta esimerkiksi asian myöhäiseen käsittelyajankohtaan vedoten, vaan periaatteena tulee olla, että nuorisoneuvoston edustajien ilmoituksen tulee olla riittävä peruste läsnäolo- ja puheoikeuden myöntämiselle.

Lisäksi nuorisoneuvosto katsoo, että kaupunginhallituksen päätöksessä tulee tarkentaa, onko nuorisoneuvoston sisällä

toimivalta asioiden päättämisessä nuorisoneuvoston kokouksella vai nuorisoneuvoston valitsemilla edustajilla. Nuorisoneuvoston kantana on, että nuorisoneuvoston edustajilla tulee olla mahdollisuus ilmoittaa asiat, joihin läsnäolo- ja puheoikeutta käytetään, ilman raskasta kokousmenettelyä.

Nuorisoneuvoston edustajan toiminta kaupunginvaltuuston kokouksessa

Kansliapäällikön linjaaman mallin mukaisesti nuorisoneuvoston edustaja osallistuu kaupunginvaltuustossa käytäviin keskusteluihin pyytämällä puheenvuoroja, mutta avaus- tai muita aloituspuheenvuoroja ei sallita.

Nuorisoneuvosto puoltaa ehdotettua mallia näiltä osin. Nuorisoneuvoston edustajien läsnäolon vakiinnuttua kaupunginvaltuuston kokouksissa ei ole perusteltua, että nuorisoneuvoston edustajat saisivat erityisiä puhe-etuksia asemansa johdosta valtuutettujen ohi.

Jatkovalmistelussa on kuitenkin hyvä ottaa huomioon, että jotta keskusteluun osallistuminen olisi nuorisoneuvoston edustajien osalta tasavertaisempaa, heille on järjestettävä pääsy kokousjärjestelmään, tai muuten huolehdittava siitä, että he saavat kokouksessa tehtyjen ehdotusten sisällön tietoonsa asian käsittelyn aikana.

Läsnäolo- ja puheoikeuden rajoitukset

Kansliapäällikön linjaaman mallin mukaan läsnäolo- ja puheoikeutta ei olisi käsiteltäessä salassa pidettävää asiaa, julkista asiaa, jossa on salassa pidettävää aineistoa, tai henkilöstöä koskevaa asiaa.

Nuorisoneuvosto toteaa tähän, että salassa pidettävien asioiden kohdalla toimialalautakunnissa sovellettavasta mallista poikkeaminen ei ole tarpeen. Nuorisoneuvosto ei siten katso tarpeelliseksi läsnäolo- ja puheoikeuden laajentamista kaupunginvaltuuston kokouksissa salassa pidettäviin asioihin tai julkisiin asioihin, jossa on salassa pidettävää aineistoa.

Nuorisoneuvosto haluaa kuitenkin huomauttaa, että kaupunginvaltuuston tekemät henkilöstöpäätökset ovat luonteeltaan strategisia ja ne vaikuttavat kaupungin kehitykseen pitkällä aikavälillä. Kaupunginvaltuuston henkilöstöpäätökset ovat myös, toisin kuin

toimialalautakunnissa tehtävät, altistettuja julkiselle keskustelulle. Nuorisoneuvosto katsoo siten perustelluksi ulottaa läsnäolo- ja puheoikeus kaupunginvaltuuston kokouksissa koskemaan myös henkilöstöä koskeviin asioihin.

Palkkiosääntöjen soveltaminen nuorisoneuvoston edustajiin

Kansliapäällikön linjaaman mallin mukaan nuorisoneuvostolle maksettaisiin sama kokouspalkkio kaupunginvaltuuston kokoukseen osallistumisesta kuin viranhaltijoille ja työntekijöille.

Ehdotus on oikeansuuntainen, mutta nuorisoneuvoston kantana on, että sitä tulee täydentää yhdenvertaisten osallistumismahdollisuuksien varmistamiseksi kaikille nuorisoneuvoston jäsenille. Nuorisoneuvoston jäsenenä on myös työssäkäyviä täysi-ikäisiä henkilöitä, joille työssäkäynti on myös toimeentulon edellytys.

Nuorisoneuvosto painottaa, että kaupunginvaltuuston kokouksiin osallistuville nuorisoneuvoston edustajille on maksettava kaupunginvaltuuston päätöstä luottamushenkilöiden taloudellisista etuuksista soveltaen, myös ansionmenetyksen korvausta.

Samoin nuorisoneuvosto ehdottaa, että kaupunginvaltuuston kokouksiin osallistuville nuorisoneuvoston edustajille korvataan mainittua päätöstä soveltaen taksikulut. Mikäli kaupunginvaltuuston kokous päättyy myöhään, olisi kohtuutonta, että nuorisoneuvoston edustaja joutuisi eriarvoiseen asemaan kotiinpääsynsä osalta.

Kaiken kaikkiaan nuorisoneuvosto on kiitollinen suoduista vaikutusmahdollisuuksista, ja katsoo uuden mallin myöntävän Helsingin nuorille yhä lupaavamman väylän yhteisen tulevaisuuden kehittämiseksi. Mahdollisista ilmenevistä eroista huolimatta nuorisoneuvosto tekee päätöksensä nuorten hyvinvoinnin pohjalta, ja siksi toivoo asianmukaista harkintaa.

Nuorisoneuvosto

